

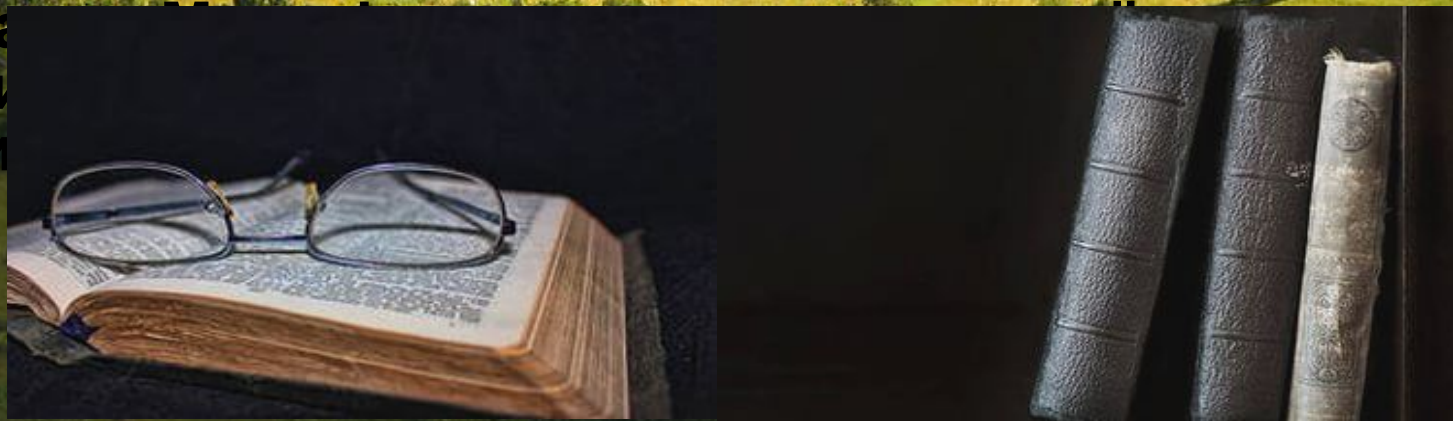
Презентація на тему:
“ Разом із Коцюбинським
відкриваємо для себе гуцульський
край ”

Підготувала:
Учениця 10-А класу
Леонова Катерина

Перед тим, як почати роботу над твором про гуцулів, Коцюбинський двічі приїздив у Карпати, щоб краще пізнати життя людей цього краю. Запросив його в чарівні гори Володимир Гнатюк, відомий український учений-етнограф, фольклорист. На його запитання письменник пообіцяв заїхати у гуцульське село Криворівню, коли буде повертатися з Капрі. Оскільки Коцюбинський здійснив подорож у цей чарівний край і він справив на нього незабутнє враження і природою і людьми, пропоную й вам пройти тими стежинами Карпат, що повідали великому майстрові таємниці життя, звичаї, обряди гуцулів. Допоможуть нам у цьому й етнографічні студії науковців, і, звичайно, прекрасна повість М. Коцюбинського «Тіні забутих предків», джерелами якої стали власні спостереження

автора
А. Онисим
збірник

етнографії»
історні

Ми здійснимо заочну мандрівку українськими Карпатами, що становлять своєрідний регіон нашої держави. На розміщення населення тут поряд з історичними й соціально-економічними умовами особливо впливали природно-географічні. Населення Карпат є надзвичайно своєрідним, у його культурі зберігається багато специфічних рис, зумовлених особливостями

Тут люди ніби зрослися з природою, з якої черпали все нову й нову життєву енергію. Особливості гірського краю наклали певний відбиток на психологію, побут, звичаї і обряди. Гра фарб, світла і тіней у довкіллі впливали на формування й естетичні почування людей, що особливо помітно в артистичній творчості мешканців Карпат (танки, пісні, різьблення, вишивки), а також у мові гуцулів, лемків, бойків — найвідоміших етнічних груп горян.

Саме тому гуцули й захопили М. Коцюбинського. Ось що він пише у листі до М. Горького: «Все время провожу в экскурсиях по горам, верхом на гуцульском коне, легком и грациозном, как балерина. Побывал в диких местах, доступных немногим, на «полонинах», где гуцулы-намады проводят со своими стадами все лето. Если бы Вы знали, как величественна здесь природа, какая первобытная жизнь. Глубокий язычник-гуцул всю свою жизнь, до смерти, проводит в борьбе со злыми духами, населяющими леса, горы и воды. Христианством он воспользовался только для того,

Можливо, вам цікаво знати про походження назви «гуцул», хоча це питання остаточно й не з'ясоване. Деякі вчені пов'язують його з молдавським «гоц», «гуц», (розбійник) і, отже, з масовим повстанським рухом народних месників-опришків у *XVII-XVIII* ст. На думку інших,

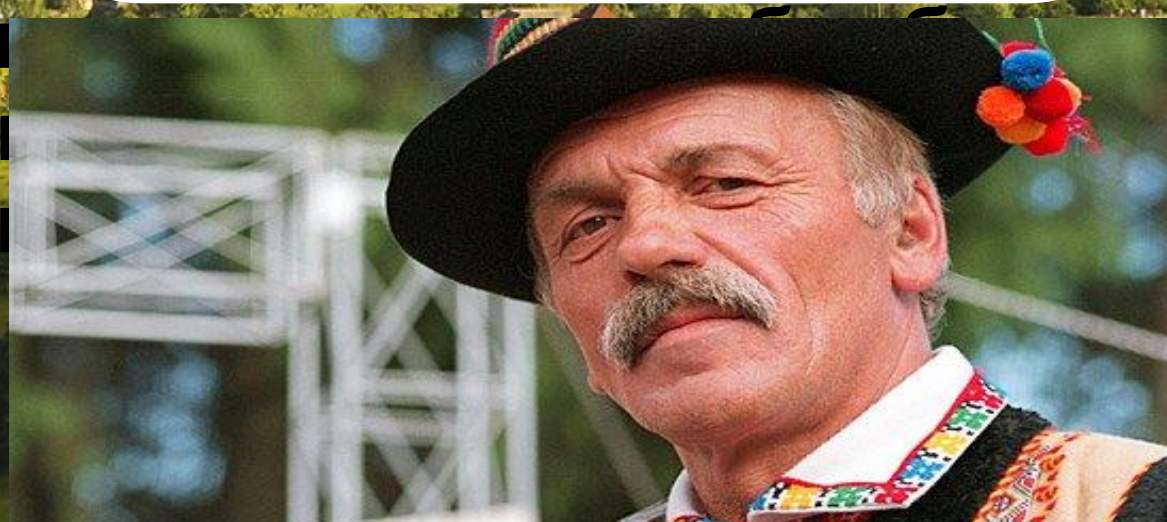
слово це походить від «кочул» — пастух, ще інше історичне слово — лемені
улиці

Історико-етнографічна територія Гуцульщини за сучасним адміністративним поділом охоплює південні частини Надвірнянського, Косівського та Верховинський район Івано-Франківської області, південну частину Вижницького району, Путинський район Чернівецької та Рахівський район Закарпатської областей. На дошці висить карта-схема Гуцульщини, на ній виділено село Криворівню. Нині там створено літературно-етнографічний музей, відомий потоком за межами України.

**Споконвіку гуцули
займалися скотарством,
лісовим промислом,
сплавом лісу по гірських
річках. Через природно-
географічні особливості
Карпат землеробство було
розвинене слабо. Гуцули
відомі художніми**

Краса цього краю, майстерність і талант його народу відбилися й у формах традиційного українського костюма. Одяг населення Карпат вирізняють в окремий комплекс, адже костюм гуцулів, зберігаючи багато архаїчних рис, відзначається особливою своєрідністю.

Ось як про це говориться у повісті:

«Туго росла дитина [Іван], а все ж підростала, і нестямились навіть, як довелося шить ісе і штани» [штани були віковою ознакою у хлопців —14 років, коли без них виходити на люди не можна було].

«Гачі на ньому спадають, а воно стоїть серед хати, заплющило очі, роззявило рота і верещить».

«Ледве помітний в лісовій землі, збирав квіти і косичив ними свою кресаню [брить], а утомившись, лягав десь під сіном».

«Всі вони [гуцули] були богомільні, любили ходити до церкви і особливо на храм.

Витягалось найкраще лудіння [одяг], нові крашениці, писані кептарі, череси і табівки, багато набивані цвяхом, дротяні запаски, черлені хустки шовкові і навіть пишна та білосніжна гугля, яку мати обережно несла на ціпку через плече».

«Іван зловив її коло річки, шарпнув за пазуху і роздер. Звідти впали на землю нові кісники, а дівчина з криком кинулась їх захищати».

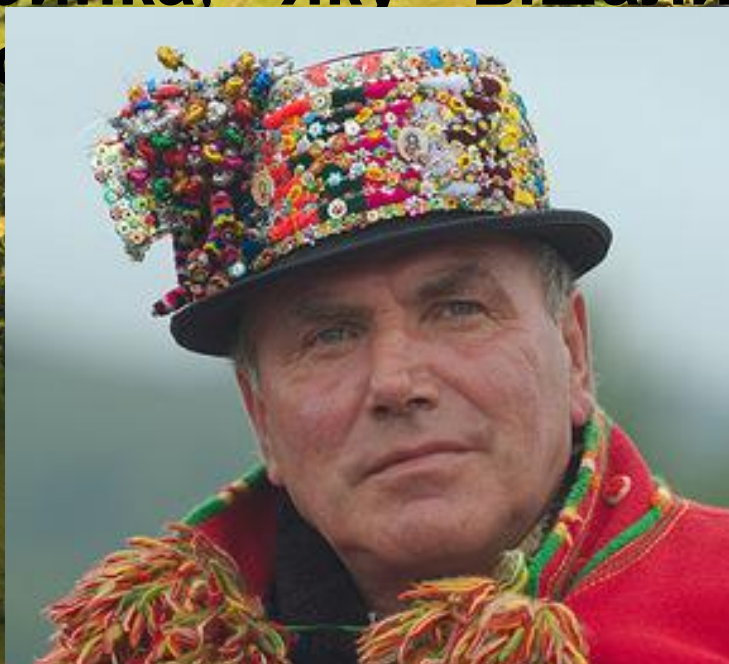
«Мені неня купила нову запаску... і постолі... і мережані капчурі...»

«Тепер Іван був уже легінь, стрункий і міцний, як смерічка,

Чоловіки-гуцули носили тунікоподібну сорочку навипуск, підперізуючи її чересом — широким шкіряним поясом з металевими прикрасами і орнаментальним тисненням; гачі — штани з білого сукна, крашениці — з кольорового сукна, покрениці — штани з білого полотна. Найвідоміший елемент костюма гуцулів — кептар (овчинна безрукавка) і сердак (прямоспинний короткий піджак із домашнього сукна темного кольору, з бічними клинками

З головних уборів були поширені хутрянні шапки-ушанки, влітку одягали брилі-кресані, оздоблені півнячим пір'ям або квітами, зібраними в лісі. Найпоширенішим взуттям були постолы, що вдягались на онучі або панчохи з домотканого сукна. Молодь носила й чоботи. Невід'ємними елементами костюма чоловіків були шкіряна, прикрашена тисненням та мідними бляшками, торбинка, яку вішали через плече (тобівка), пор...

Чоловіки, як і жінки, любили прикрашати себе намистом з плодів, між яких були вплетені мідні гудзики; браслетами, мідними ланцюжками — ретязями. Ретязі з хрестиками одягались і на шию, ними скріплювали поли сердака, коли його накидали на плечі, на них підвішували до пояса люльку. Носили чоловіки і персні з пірамідальними виступами. Опис елементів костюма часто трапляється у повісті. Автор називає той чи той елемент, щоб показати або підкреслити вік героїв та їх соціальний стан. Так Папагна — жінка Івана,

Святковим жіночим одягом була гугля — плащоподібна накидка з вовняної тканини. Коцюбинський підкреслює, що і вона — певний символ заможності, тому її доставали із скрині не для того, щоб одягнути, а пронести обережно на ціпку, як це робила Іванова мати, йдучи до церкви. Адже рід їх був не дуже заможний.

Основним елементом гуцульського жіночого костюма були: сорочка, смугасті запаски, кептар та сердак, які не відрізнялися від чоловічих. Жінки носили ще й хутрянні сердаки й короткі кожушки. За взуття для всіх жінок правили постолі, які у свята одягали з панчохами (капчуррами) а для

Дякую за

увагу!

